

Već u rano doba svoga postojanja, kad bijah tek dječak od tri ili četiri godine, u svakom pogledu nevin, čistih misli, sustavno nezagađenih i nepomućenih, nadasve bistrih misaonih tekovina, a sukladno s time naivan i istinoljubiv, instiktivno bijah povezan s prirodom. Neki

narodi i njihova vjersko-filozofska uvjerenja i teorije govore da dijete, u trenutku svoga rođenja, zna sve. Danas, kada su okolina, ali i unutarnji mehanizmi moga organizma uvelike utjecali na moj psiho-fizički razvoj, nisam više nevin niti naivan, ali ostadoh povezan sa prirodom, štujući je kao majku i oca. Iako je iskustvo ispisalo na milijune redaka na mojoj „tabula rasa“-i, a razum neprekidno daje prednost tome iskustvu u svakidašnjem ponašanju, ipak je moj duh ostao nepokoren i svjestan svoje povezanosti s onime što osjetilima možemo spoznati i s onime što je izvan granica tih osjetila. No, pustimo sad to...

...i tako me život odvede u **Šibenik**, grad duge povijesti koji se nalazi na ušću rijeke Krke, na mjestu gdje se ona ulijeva u Jadransko more. Sam geografski položaj ovoga grada odaje ogroman potencijal, ali on je danas, čini mi se, uvelike neiskorišten, a način na koji se njime raspolaže i upravlja daleko je od održivog.

U ovome gradu su se krunili hrvatski kraljevi. Njegova prošlost seže u doba Grka i Rimljana, ali i još stariju prošlost. Šibenik često dobiva epitet vojnoga grada. Naime, u njemu se nalaze

četiri teško osvojive utvrde. Na ulazu u kanal utvrda sv. Nikole, a na brežuljku u staroj jezgri grada uzdiže se ponosno tvrđava sv. Mihovila.

Na sjeveru grad štite tvrđava sv.

Ivana i tvrđava Šubićevac, a na zapadu, u Dolcu, još se vide ostaci bedema. S ovakvom obranom grad je odolijevao mnogim osvajačima i često uspio sačuvati dragocjenu slobodu.

Uspjeli su ga osvojiti Mlečani nakon čega su se osvajači sve češće mijenjali sve dok grad, prije dvadesetak godina, ponovo nije postao slobodan, ali još uvijek nije uspio zasjati punim sjajem.

Rijeka Krka je ispred Šibenika oblikovala ogromnu uvalu u koju je kroz uski kanal davno u prošlosti prodrlo more i stvorilo uvjete za rajski život ljudi pa pretpostavljam da su se zbog toga ovdje i nastanili. Međutim, danas je taj život daleko od rajskog. Uvjeti koje ovaj zaljev pruža pogodni su za razvoj mnogih grana gospodarstva, ali tek je mali dio tih uvjeta doista iskorišteno.

U Šibeniku sam već dva tjedna, ali zbog mog avanturističnog duha, neiscrpne energije i znatiželje koja me tjera da istražujem, došao sam u direktni kontakt i interakciju sa mnogim pojedincima i skupinama te ubrzo shvatio gdje se nalazim. U Šibenik me je dovela upravo svjesnost o ljudskoj povezanosti sa prirodom i osobna želja da se toj prirodi što više približim, a da ne izgubim dodir sa civilizacijom. Zbog toga sam upisao tečaj za maslinara da bih stekao znanja koja će mi omogućiti da oplemenim djedovinu te vratim i podignem vrijednost starim djelatnostima, suživot sa prirodom i održivom razvoju jer samo na svom primjeru možete pokazati drugima da je takav život moguć. Osim toga, iza sebe sam ostavio svoj grad - **(A) Opatiju** (kojeg inače obožavam usprkos svemu) - s potajnom željom da se, na neki način, „odmorim“ od svakodnevnice s kojom sam bio suočen. Nadao sam se da ću tu svakodnevnicu ostaviti za sobom, ali čini se da sam je povukao sa sobom i da me svuda prati.

Početnički entuzijazam dodatno

je bio potaknut u prvim susretima sa **Šibenčankama**. Otkrivši **gradsku knjižnicu** – kulturno, multimedijalno središte grada – gdje su me uljudno i otvoreno dočekale četiri zgodne i pristupačne knjižničarke, znao sam da će mi ona biti najčešće odredište u mom budućem boravku. Odmah sam se učlanio i počeo koristiti sve ponuđene mogućnosti. Pošto tečaj za maslinara traje mjesec dana, a to je značilo da ću ovdje toliko i boraviti, htio sam zbilja ovdje živjeti u potpunom smislu te riječi, družiti se s ljudima, djelovati i ostaviti nekakvoga traga, a ne samo doletjeti i odlepršati kao kakav vihor. Inače se bavim fotografijom pa me je taj, za sada samo hobi, odveo u željenom smjeru. Ubrzo sam prisustvovao otvorenju izložbe fotografija, sastanku **Fotokluba Šibenik** te posjetio **Caffe bar Domald** koji se brinuo o kulturi grada već dugo godina te ustupao prostor i amaterskim i profesionalnim umjetnicima koji su stvarali u raznim medijima. Iako sam se nadao da će fotoklub njegovati analognu crno-bijelu fotografiju, na moju veliku žalost, i njih je zahvatila digitalna groznica, iako svjetski fotografski trendovi pridaju najveću umjetničku vrijednost upravo analognoj crno-bijeloj fotografiji. U nastojanjima da zabilježim neke od mnogih gradskih motiva, fotografija me je dovela u kontakt i s mnogim drugim ljudima, npr.

Udrugom Šibenik grad djece koji su me odmah pozvali da sudjelujem u njihovim akcijama, **fotogeničnim bakicama** izbornog lica koje prodaju pravu hranu na živopisnoj tržnici i dijele životne savjete neiskusnom mladcu poput mene, starim šibenskim **gospodinom Antom** s kojim sam kratko vrijeme slušajući pustolovine iz prošlosti...

Ljudi su prvenstveno vizualni tipovi jer nam se organ vida najbolje razvio. Zbog toga sam ostao impresioniran šibenskom arhitekturom i prelijepim ženama koje su me doslovno proganjale svojim pojavama u kojem god bih smjeru pogledao. Na prvom predavanju, učitelj je nadopunio onu „**Čuvaj se senjske bure...**“ sa „**...i šibenske cure!**“. Tada sam prvi put čuo takvu nadopunu koja se pokazala potpuno točnom, a i on sam je upao u istu zamku prije

više od trideset godina kada je izrekao sudbonosno „da“ i ostao živjeti u Šibeniku. Nije to ništa loše već sasvim normalno. Zbog te iste vizualnosti nisam uspio da ne zamijetim da je grad izuzetno prljav. Nedostaju koševi za smeće na mnogim mjestima, a otpad se ne razdvaja na plastiku, staklo ili tetrapak – reciklira se samo papir.

Međutim, kao ni svugdje drugdje, ni ovdje nije sve tako bajno. Kada sam pokušao naći posao ili prenesti svoje ideje nekim predstavnicima civilnog društva, stekao sam dojam nerazumijevanja i neodobravanja. Posao je gotovo nemoguće naći, a u županiji ne postoji specijalizirani oglasnik. Kao i svugdje, ljudi su uljuljani u svoje navike i ne žele ih mijenjati iako se svijet, a i oni sami neprimjetno iznutra stalno mijenjaju. Naše se stanice stalno obnavljaju – stare umiru i nove se rađaju, iz minute u minutu – pa fizički nikad nismo isti, samo nam sjećanje ostaje. Ljudi se vežu za prividno stabilne stvari i pojave, a onda kada se sve sruši kao kula od karata, zahvaljujući nezaobilaznim promjenama, najmanje što mogu osjećati je tuga. **Promjena je jedina konstantna i stabilna!**

Česta je slika u gradu opijanje na javnim mjestima gdje očajni besposličari i zgubidani krađu bogu dane ispijajući lažnu sreću. Ispod moga prozora, u Dolcu, na terasama kafića, koji su za radnih dana i radnog vremena – od 11.00 do 17.00 – dupkom ispunjeni, sjede perspektivni mladi ljudi, ispijajući kavu i satima blebečući prazno. Tim se ponašanjem uopće ne razlikuju od onih besposličara i zgubidana. Civilni sektor je oskudan, a postojeće udruge i klubovi nerijetko nemaju prostor u kojem mogu djelovati. Iako se nezadovoljstvo osjeća posvuda, ljudi su pasivni, inertni i nezainteresirani. Na mnogim pozicijama sjede nestručni ljudi koji su tamo postavljeni „preko veze“, a stručni kadar odlazi. Pored brojnih trgovačkih centara, uskoro će se početi graditi još jedan. Ni u drugim gradovima nije ništa bolje. Žalosno je da grad ovakvih razmjera nema sveučilište. Ovo su razlozi radi kojih osjećam da sam svoju apatiju donio sa sobom, a ona je već bila tu.

Dragi moji Šibenčani i Šibenčanke, braćo i sestre, **ja Vas volim** kao što volim sebe i sve ljude na ovoj planeti. Nadam se da ovim tekstom nisam i neću nikoga uvrijediti jer to mi nikako nije bila namjera! Jedino što sam htio je ukazati na postojeću situaciju o kojoj ste možda svjesni, a možda i niste. Mislim da Šibenika i Opatija imaju slične probleme i da jedni od drugih možemo puno naučiti.

Nikica Karas